
La vida amb Joan Fuster

MANUEL MONRÓS RODRÍGUEZ*

Capbussant dins del món dels records vaig a intentar destriar aquells que tenen alguna cosa a veure amb la personalitat d'en Joan Fuster. Normalment els records de qualsevol mena els tinc barrejats i em vénen motivats per uns altres pensaments, però ara em plantege la tasca d'enfilar aquests que cerque com si d'Ave-Maries volguera fer un rosari.

He perdut, per préstec de recomanació pròpia i he recomprat després, alguns dels seus polèmics llibres, com *Nosaltres els valencians* i *El Blau a la Senyera*; d'altres, com *Decadència al País Valencià* o *Literatura d'idees*, no he pensat mai a oferir-los. Cal aclarir, però, que no sóc un gran lector de llibres d'en Joan Fuster i que desconec gran part de la seua obra bibliogràfica. De fet, el que no he perdut

mai és l'ocasió de llegir els seus articles periodístics si eren presents a qualsevol publicació que tinguera a les meues mans; i en aquest aspecte la revista *El Temps* ha estat un dels meus subministradors més efectius. Crec que el més antic que recorde dels seus articles el vaig llegir, en els meus dies d'estudiant de Matemàtiques a Barcelona, en el diari *La Vanguardia*, deu fer més de vint-i-cinc anys. Escrivia ell al voltant del concepte de moderació i aleshores vaig descobrir la suprema gosadia d'un pensador lliure, la carrega d'erudició que apareix als seus escrits, i el ben tratat que tenia les coses pensades quan les amollava com si foren producte d'idea feliç per l'aparent innocència de l'exposició.

Articles seus m'han sorprès en papers insòlits, com em va ocórrer una vegada esperant en una consulta mèdica. D'aquell article escrit en una revista per a metges no recorde res.

És ben cert que jo mai no he parlat amb Fuster en cap d'eixes converses a casa seua que hom conta; molts dels meus amics sí que ho han fet i en tinc referències directes. Però he de dir que cada any als Premis Octubre, fins que degut a la seua insistència va plegar, he gaudit de la seua xerrada de cloenda. Allí, Joan Fuster no feia discursos; s'adreçava a tothom com si d'una colla d'amics es tractara. O a mi em feia l'efecte. De fet, a les darreres vegades que hi va parlar el seu comiat era molt directe, alguna cosa així com: "Deixeu-me en pau, ara és la vostra". De toda

manera, pel que sé, ell no va tancar la paradeta encara que deixà de parlar a les cloendes dels Octubre.

Ben pensat, no sé si sóc qui per estar escrivint d'en Joan Fuster, però m'han convidat a que ho faça i supose que qui ho ha fet haurà pensant en un valencià dels qui en la seua joventut va sentir parlar d'un llibre que parlava de "nosaltres els valencians" d'una manera diferent. Quan per primera vegada vaig oir comentaris del llibre, treballava jo en un magatzem de filatures i qui me'n parlava era un dependent, major que jo, veí del barri de Russafa. Ell continua treballant al mateix lloc, ens veiem poc i mai no hem tornat a parlar de Fuster; de totes maneres, encara volguera donar-te les gràcies, Vicent.

* Professor d'Ensenyament Secundari.